

Dubbii limaana Diigu-Kutaa 12.1

Description

Waâ€™da fi Waâ€™iida mormuu fi itti qoosu

Waâ€™da jechuun waadaa dha. Akka lugaa Arabifaatti Waâ€™da waan gaarii fi badaa keessatti itti fayyadaman. Ni jedhama: waâ€™dtuhu kheyran (waan gaarii isaaf waadaa gale.) Waâ€™dtuhu sharran (sharrii isaaf waadaa gale). Kheeyri fi sharrii yoo addaan baasan, kheeyri keessatti waâ€™da (waadaa) jedhan, sharrii keessatti immoo waâ€™iid jedhan. (Kanaafu, **waâ€™dajechuun** waan gaarii waadaa galudha. **waâ€™iidimmoo** waan badaan (sharriin) itti dhaadachu ykn zaatudha.)

Qurâ€™aanni waadaa fi zaachaa baayâ€™ee of keessatti qabatee jira. Waadaan araaramaan, jaallachuun, kabajuun, Jannata seenuni fi gosoota mindaa biroo kana fakkaataniin taâ€™a. Waâ€™iid (Zaachan) immoo abaarsan, dallansuun, ibidda seenuuun fi gosoota adabbii birootin taâ€™a.

Rabbiin oltaâ€™aan ni jedha:

﴿وَعَدَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ
فِيهَا هِيَ حَسْبُهُمْ وَلَعَنْهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ﴾
68

â€œRabbiin munaafiqoota dhiiraa dubartii fi kaafirota ibidda Jahannam yeroo hundaa keessa turan waadaa galeefi jira. Ishiin isaaniif gahoodha. Rabbiin isaan abaare, isaaniif adabbii itti fufaatu jira.â€ Suuratu At-Tawbah 9:68

Ammas ni jedha:

﴿وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْنِهَا
الْأَنَهَرُ خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسَكِنٌ طِيبَةً فِي جَنَّتٍ عَدْنٍ
وَرِضْوَانٌ مِّنْ أَكْبَرِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾
72

â€œRabbiin muâ€™mintoota dhiiratii fi dubartiif Jannata jala ishii laggeen yaaâ€™an, kan yeroo hundaa keessa turanii fi Jannata Qubsumaa keessatti manneen gaggaarii waadaa galee jira.

Jaalalli Rabbiin irraa taâ€™e hunda caalaa guddaadha. Suni isumatu milkaâ€™inna guddaadha.â€• (At-Tawbah 9:72)

Wanta Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa gabroota Isaa irratti tola oolee keessaa tokko nama hojii gaarii irratti waadaa galeef waadaa Isaa akka guutuuf ni beeksise. Rabbiin tola Isaatiin waadaa Isaa hin diigu. Ni jedha:

٦ وَعْدَ اللَّهِ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ، وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

â€œWaadaa Rabbiiti. Rabbiin waadaa Isaa hin diigu. Garuu irra hedduun namootaa hin beekan.â€• Suuratu Ar-Ruum 30:6

Namoota amananii Isa faallessaniif adabbiin Inni waadaa galeef immoo fedhii Isaa jala jira. Tarii waadaan adabbii kuni haqummaa fi jazaa hojii badaa isaanitiif isaan irratti kufuu dandaâ€™a. (Namoota amananii garuu hojii badaa kufrii fi shirkii gadi jiru yoo hojjatan, Rabbiin yoo fedhe ni araaramaaaf, yoo fedhe ni adaba.)

Keeyattoota waan gaarii fi adabbiin waadaa galuu dubbatan ilaachisee dirqama nurra jiru yommuu dubbannu, keeyattoota kanniin hundatti amanuu, isaaniif harka kenu, kabajuu fi ol-guddiisuudha. Rabbiitti ni amanna, akkaataa Rabbiin barbaaduun wanta Isarraa dhufeettis ni amanna. Ergamaa Rabbiitti ni amanan, akkaataa Ergamaan Rabbii barbaaduun wanta Ergamaa Rabbii sallallahu aleih wassallam irraa dhufettis ni amanna.

Ibn Taymiyaan ni jedha: â€œShakkii hin qabu, Qurâ€™aana fi Sunnah keessa waâ€™da fi waâ€™iida jira. Rabbiin oltaâ€™aan akkana jedhee jira:

إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي

بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصُلُّونَ سَعِيرًا

â€œDhugumatti isaan qabeenya yaatimoota zulmiidhaan (haqa malee) nyaatan, garaa isaanii keessatti ibidduma qofa nyaatu. Gara fuunduraatti ibidda bobaâ€™aa seenu.â€• Suurat An-Nisaa 4:10

Ammas ni jedha:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ إِيمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَنَّكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ
تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِّنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٦٩﴾ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدُوًّا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصْلِيهِ نَارًا
وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٧٠﴾

â€œYaa warra amantan! Daldala jaalala keessan irraa taâ€™een malee qabeenya keessan jidduu keessaniitti sobaan hin nyaatinaa. Nafsee teessan [yookiin wal] hin ajjeesinaa. Dhugumatti, Rabbiin isiniif mararfataadha. Namni daangaa darbuu fi zulmiin kana hojjate, gara fuunduraatti ibidda isa seensifna. Kuni Rabbiin irratti salphaa taâ€™eera.â€ Suuratu An-Nisaa 4:29-30

Qurâ€™aanaa fi Sunnah keessa wanti kana fakkaatu baayâ€™etu jira. Dirqamni gabricha irra jiru kanaa fi san dhugoomsudha. (Majmuuâ€™al fataawaa 8/270)

Ammas ni jedha: Jecha Rabbii fi Ergamaa Isaa kabajuun Musliimaf dirqama. Wanta Rabbii fi Ergamaan Isaa jedhan hundatti amanuun dirqama. Garii kitaabatti amanne, garii kitaabatti kafaruun nuuf hin taâ€™uâ€™â€ (Al-Iimaan fuula 33-34)

Waadaa fi zaachaa Qurâ€™aanaa fi hadiisota sahiih taâ€™an keessatti dhufanitti amanuun dirqama. Waâ€™ad (waadaan) kan akka Jannataa, araarama, rahmata fi kkf of keessatti qabata. Waâ€™iid (zaachan) immoo kan akka Jahannam, abaarsaa fi kkf of keessatti qabata.

Madda:

[â€œNawaqidul Iimaani al-qawliyah wal amalayahâ€](#) fuula 230 Abdulaziz bin Muhammad

Date Created

August 10, 2020

Author

admin